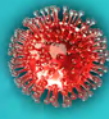

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

“TIBBİ NUMUNE ALINACAK İSG (İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ) ARAÇLARINDA ve TIBBİ NUMUNE ALINACAK SABİT YERLERDE NUMUNE ALMA VE TAŞIMASI SIRASINDA” YENİ TİP KORONAVİRÜS İLE MÜCADELEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

COVID-19 salgın döneminde tıbbi numune alınması uygun görülen tüm çalışanlar, çalışanlardan alınan ve taşınan tüm numuneler hastalık açısından şüpheli kabul edilerek enfeksiyon kontrol önlemleri alınmalıdır. COVID-19 hastasıyla, KKD (kişisel koruyucu donanım) kullanmaksızın 1 metreden yakın ve 15 dakikadan uzun süreli aynı ortamda bulunmak, damlacık yoluyla bulaşan COVID-19 için yakın temas kabul edilmektedir. Ayrıca hastaların konuşma, öksürme ve hapşırma gibi davranışları sırasında kontamine olan yüzeylere temas ile de bulaşabilir. Bu nedenle çalışanlardan tıbbi numune alınacak gezici İSG araçlarında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde (işyeri iş sağlığı birimi, vb.) numune alınması ve alınan numunelerin taşınması sırasında COVID-19 enfeksiyon kontrolüne yönelik bu dokümanda belirtilen önlemler alınmalıdır.

1

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde, numune alınması ve alınan numunelerin taşınması aşamalarında; aracın bulunduğu alan ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerin, araçta çalışan ve alınan numuneleri taşıyan sağlık personelinin ve diğer personelin çalışma koşullarını yeni tip koronavirüs salgınına dikkate alarak güncelleyin. Mevcut acil durum planlarını ve risk değerlendirmelerini güncelleyin. Yazılı talimatlar oluşturun. Görevli personelin talimatlara uygun çalışmasını sağlayın.

2

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde numune alınması ve alınan numunelerin taşınması aşamalarında görevli tüm çalışanlara yeni tip koronavirüsün yayılma yolları, belirtileri, alınacak önlemler, çalışma sırasında yeni tip koronavirüs ile mücadelede dikkat edilecek hususlar hakkında periyodik bilgilendirme yapın, eğitim verin ve kayıt altına alın. Eğitimler, T.C. Sağlık Bakanlığı ve T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve yayımlanan materyaller ile uyumlu olsun.

3

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracı, çalışanlara bulaş riski oluşturmayacak şekilde açık ortamda ve uygun mesafede konumlandırılır.

4

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde numune alınması ve alınan numunelerin taşınması aşamalarında görevli personele uygun KKD'leri tutanakla verin, görevli personele verilen KKD'leri uygun ve doğru şekilde kullanmaları için ilgili eğitimleri verin, bu eğitimleri kayıt altına alın ve bu KKD'lerin uygun ve doğru şekilde kullanılmasını sağlayın.

5

Tıbbi numune alınacak gezici İSG araçları ve/veya numune taşıma araçları işyerlerine gitmeden önce aracın içinin ve dışının, işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerin, kullanılan tüm araç, cihaz ve ekipmanların özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere dezenfeksiyon ve temizliğini yapın.

6

İşyeri hekimi tarafından uygun tüm KKD ile çalışanların muayenesi yapılarak, risk değerlendirmesi ve gerekli önlemler tespit edilerek yapılması gerekli olan tıbbi tetkikler belirlenir. Sadece işyeri hekimi tarafından belirlenen çalışanlara belirlenen tıbbi tetkikler yapılır.

7

Çalışanların numune alma randevuları ve giriş-çıkışı, tıbbi numune alınacak gezici İSG aracının ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerin, kullanılan araç, cihaz ve ekipmanların temizliği ve dezenfeksiyonuna olanak sağlayacak süre göz önüne alınarak düzenlenmelidir.

8

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında, işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde ve alınan numunelerin taşınmasında görevli personel, çalışmaya başlamadan önce ve çalışma süresince el hijyeninin sağlanması için en az 20 saniye boyunca ellerini su ve sabunla yıkamalı veya alkol içeren el antiseptiği kullanmalıdır. Eller yüz bölgesine temas ettirilmemelidir. İşyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerin içinde ve dışında, gezici - İSG aracı içinde ve dışında görevli personelin ve çalışanların kolaylıkla ulaşabileceği uygun yerlerde alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır. Görevli personel ve numune alınacak çalışanlar numune alım öncesi ve numune alım sonrası el hijyeninin sağlanması için ellerini en az 20 saniye su ve sabunla yıkamalı veya alkol içeren el antiseptiği kullanmalıdır.

9

Çalışanların uygun maske takarak tıbbi numune alınacak gezici İSG aracına ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yere gelmesini sağlayın.

10

Tıbbi numune alınacak çalışanların ve diğer çalışanların tıbbi numune alımının yapıldığı yerde beklemelerini önleyin. Tıbbi numune alımının yapıldığı yerde yalnızca tıbbi numunesi alınacak çalışan ve tıbbi numune alımıyla ilgili personelin bulunmasını sağlayın.

11

İşyeri girişlerine, işyeri ilan panolarına, tıbbi numune alınacak gezici İSG aracına ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yere yeni tip koronavirüs salgınından korunma yöntemlerine ilişkin güncel bilgilerin paylaşıldığı ve uyulması gereken kurallar hakkında bilgi veren dokümanları asarak ve sözlü olarak çalışanların uymaları gereken hususları hatırlatın.

12

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracına ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yere gelen çalışanın öncelikle, alkol içeren el antiseptiği kullanılarak el hijyenini sağlayın.

13

Tıbbi numune almada görevli personel tıbbi numune alma sırasında el hijyeninin sağlanması için ellerini en az 20 saniye su ve sabunla yıkasın veya alkol içeren el antiseptiği kullansın.

14

İşyeri girişinde görevli personel tarafından temassız ateş ölçer ile numune alma aşamalarında görevli personelin vücut ısını ölçün. Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracının ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerin yakınına gelmeden çalışanın temassız ateş ölçer ile vücut ısını ölçün. Ölçme işlemini yapacak çalışana tüm uygun kişisel koruyucu donanımı sağlayın.

15

Ateş, öksürük, nefes darlığı, baş ağrısı, boğaz ağrısı, burun akıntısı, kas ve eklem ağrısı, aşırı halsizlik, yeni ortaya çıkan tat ve koku alma duyusu kaybı, ishal gibi COVID-19 belirtilerine ait semptomları bulunan numune alınacak çalışanın maske takmasını sağlayarak yetkilendirilmiş işyeri sağlık personeline bilgi verin, işyeri sağlık personelinin bulunmadığı durumlarda bu konularda yetkilendirilmiş işyeri personelinin derhal ALO 184'ü aramasını sağlayın, sağlık yetkililerinin yapacağı yönlendirmelere göre hareket edin.

16

Sağlık çalışanı ve numune alınacak çalışan arasında en az 1 metre mesafe bulunması sağlanmalı, 1 m'den yakına yaklaşmak gerekirse maske dışında sağlık çalışanı KKD'ler (önlük, eldiven ve gözlük/yüz koruyucu vb.) kullanılmalıdır. Tüm kişisel koruyucu donanımları giyerken ve çıkarırken kurallara uygun sırayla giymeye (önlük, maske, gözlük, yüz koruyucusu ve eldiven) ve çıkarmaya (eldiven, gözlük, yüz koruyucu, önlük, maske) dikkat edilmelidir. Özellikle maskenin odadan çıkınca, en son çıkarılması ve sonrasında el hijyeni uygulanması ihmal edilmemelidir.

17

Kullanılan tek kullanımlık eldiven, önlük, maske ve yüz koruyucu tıbbi atık kutusuna atılmalıdır. Tek kullanımlık olmayan KKD'ler (gözlük ve yüz koruyucu) %70'lik alkol ile dezenfekte edilerek tekrar kullanılabilir. Tek kullanımlık olmayan tekstil önlükler yıkanıp tekrar kullanılabilir.

18

Eldivenin doğru kullanımı çok önemlidir. Değiştirilmeyen eldivenler kontaminasyona yol açacağından çalışanların çevresine dokunmamaya ve el hijyenine özen gösterilmelidir. Eldiveni giymeden önce ve çıkardıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır. El hijyeni en az 20 saniye süreyle su ve sabunla el yıkama ya da alkol içeren el antiseptiği ile el ovalama ile sağlanabilir.

19

Çalışan tıbbi numune alınacak gezici İSG aracından ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerden çıkarıldıktan sonra kapıları ve pencereleri açarak doğal havalandırma ile havalandırın. Aracın, kullanılan cihazların, ekipmanların ve temas edilen yüzeylerin temizliğini ve dezenfeksiyonunu yapın. Temizlikte özellikle dokunulan yüzeylere yoğunlaşın. Su ve deterjanla temizlik sonrası koronavirüse etkili uygun bir dezenfektan kullanılarak yüzey dezenfeksiyonunu sağlayın. 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum Hipoklorit Cas No: 7681-52-9) ya da klor tablet (ürün önerisine göre) kullanın. Klor bileşikler yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Hassas yüzeyler için %70'lik alkol içeren dezenfektan kullanılabilir. Çalışanın çıkartıları ile kirlenmiş yüzeylerde öncelikle kağıt havlu kullanarak temizlik, sonrasında 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum Hipoklorit Cas No: 7681-52-9) ya da klor tablet (ürün önerisine göre) ile dezenfeksiyon yapın, aracın ve numune alınan sabit yerin kapı ve pencereleri açık olarak kuruyana kadar bekleyin.

20

Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanın.

21

Temizlik yapan personelin uygun KKD kullanmasını sağlayın.

22

Yiyecek - içecek ya da mont ve çanta gibi personel eşyalarını tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde bulundurmayın. Ayrıca yeme, içme, kozmetik kullanımı gibi faaliyetlerin sadece tıbbi numune alınacak gezici İSG aracının ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerin dışında yapılmasını sağlayın.

23

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde teknik alana girerken mutlaka iç kıyafetinizin üzerine beyaz önlük giyilmelidir. Laboratuvar önlüklerinin uzun kollu, tercihen elastik veya sıkı manşetleri olmalı ve kapalı olarak giyilmelidir. Kollar asla katlanmamalıdır. Önlük dizleri kapatacak kadar uzun olmalı, ancak zemine değecek kadar uzun olmamalıdır. Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde önlük, düğmeleri ilikli olarak giyilmelidir. Gezici tıbbi laboratuvar İSG aracında önlük kumaşı mümkünse sıçramaya karşı dayanıklı olmalı ve daha koruyucu olması için ön kısmı üst üste binmelidir. Önlükler sadece belirlenmiş alanlarda giyilmelidir. Kullanılmadığında uygun şekilde saklanmalıdır; diğer önlüklerin üzerine veya kişisel eşyalarla kilitli dolaplara veya askılara asılmamalıdır.

24

Sıçramadan korunma ve yüz korunması maksadıyla teknik alanlarda gözlük veya siperlik kullanımı gereklidir.

25

pnömatik tüpleri mutlaka her gelişinde boşaltıldıktan sonra çamaşır suyu ile en az 5 dk bekletilip içi ve dışı yine kağıt peçete ile tek geçişle kurulanıp temiz gönderilmelidir.

26

Çalışma sonrası tüm tüplerin ve numunelerin kapakları hemen kapatılmalıdır ve buzdolabına kaldırılmalıdır.

27

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracının ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerin dışına çıkarılma olasılığı olan yazılı dokümanları plastik koruyucular veya benzeri bariyerler kullanarak kontaminasyondan koruyun. İşlerin özenle, zamanında ve acele etmeden yapılmasını sağlayın. Yorgunken çalışmaktan kaçınılmalıdır.

28

Çalışma alanını düzenli ve temiz tutun, yapılan iş için gerekli olmayan dağınıklıktan ve malzemeden uzak durun.

29

Rutin laboratuvar işlemleri için özel olarak gerekli değilse, mobil elektronik cihazları (örneğin cep telefonları, tabletler, dizüstü bilgisayarlar, flash sürücüler, bellek çubukları, kameralar, vb. taşınabilir cihazlar) kullanmaktan kaçının.

30

Mobil elektronik cihazları kolayca kontamine olamayacakları veya enfeksiyon için bir taşıyıcı nesne işlevi göremeyecekleri yerde tutun.

31

Teknik alanda eldiven kullanılması zorunludur. Eldiven takılı ellerin yüz ile temasından kaçınılmalıdır. Teknik alan içinde maske takılması tavsiye edilmektedir. Eldivenli olsun ya da olmasın tıbbi numune alınacak gezici İSG aracının içindeyken ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde asla kalem, kurşun kalem veya sakız gibi malzemeler ağıza alınmamalıdır. Tüm numuneler enfekte kabul edilerek çalışılmalıdır. Çıplak el ile numune veya taşıma kaplarına temas kesinlikle yapılmamalıdır.

32

Eldiven malzemesini yırtabilecek, kolayca kontamine olabilen veya enfeksiyon için bir taşıyıcı nesne görevi görebilecek takı kullanmayın. Eğer düzenli olarak takılıyorsa, takıların veya gözlüklerin temizlenmesi ve dekontaminasyonu unutulmamalıdır. Sağlık çalışanının oje, takı, saat, vb. kullanması, sakal bırakması KKD'lerin uygun kullanımını ve dezenfeksiyonu zorlaştırması bakımından risk barındırmaktadır.

33

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde numune alımı ve gönderilmesi sırasında güvenlik:

- Alınan tüm numunelerin potansiyel olarak enfeksiyöz olduğu düşünülmeli, numune alma işlemi damlacık / aerosolizasyona neden olan işlem olarak kabul edilmeli ve kişiler buna yönelik uygun KKD'leri kullanmalıdır.
- Ayrıca numune alan ve gönderen kişiler, enfeksiyondan korunma ve kontrol prosedürlerine uyarak, numuneleri üçlü taşıma sistemi ile soğuk zincir kurallarına uygun olarak göndermelidirler.
- Numunelerin doğru etiketlendiğinden, istem formlarının doğru şekilde doldurulduğundan ve klinik bilgilerin sağlandığından emin olunmalıdır.
- Laboratuvarla iyi iletişim kurulmalı ve ihtiyaç duyulduğunda bilgi edinilmelidir.
- Numune göndermeden önce mutlaka laboratuvara bilgi verilmelidir.

34

Numune Transportu:

- Özel taşıma kaplarıyla taşınan numunelerin kapakları iyice kapatılmalıdır.
- Numuneler dik bir şekilde laboratuvara ulaştırılmalıdır.
- Tüpler mutlaka tüp taşıyıcısına (spor veya köpük) yerleştirilmelidir.
- Numune transfer personeli, numuneleri test rehberinde belirtilen süre içinde laboratuvara ulaştırmalıdır.

35

Tıbbi numune alınacak gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde santrifüj kullanımı:

- Önce tüplerin kırık/çatlak olup olmadıkları kontrol edilmelidir.
- Santrifüjün tüp tutucuları, adaptörleri ve desteklerinin bir set halinde uyumlu olup olmadığı kontrol edilmelidir. Rotorun yerine sabitlenmiş ve tüp tutucuların yerleşik olduğundan emin olunmalıdır.
- Çalışma süresince santrifüjün kapağı kapalı tutulmalıdır.
- Kapağını açmadan önce santrifüjün tamamen durması beklenmelidir.
- Santrifüjün gövde, tüp tutucuları ve görünen diğer tüm yüzeylerini, herhangi bir sızma veya kırılma olayı olduğunda hemen, yoksa haftada bir temizleyin ve dezenfekte edin. %70'lik alkol, %2'lik glutaraldehit veya herhangi bir bilinen yeni tip koronavirüse etkili mikobakterisidal madde kullanılmalıdır.
- Yere düşmüş veya çarpmış rotor bir daha kullanılmamalıdır.

Santrifüj Sırasında Tüp Kırılması

- İşlemden önce mutlaka eldiven giyin.
- Cam parçalarını metal pens ile toplayın.
- Santrifüj godelerinin içine tek tek 1/10 oranında sodyum hipoklorit koyun. Yaklaşık 30 dakika bekledikten sonra dökerek kurumasını sağlayın.

Tıbbi numune alınan gezici İSG aracında ve işyerinde tıbbi numune alınan sabit yerlerde bulaşıcı ve enfekte materyallerle çalışma:

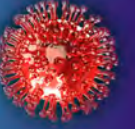
- Tüm çalışanların kan ve diğer vücut sıvıları potansiyel olarak enfekte kabul edilmeli, ona göre davranılmalıdır.
- Eller veya diğer cilt yüzeyleri çalışanın kan ya da diğer vücut sıvılarıyla kontamine olursa derhal su ve sabunla yıkanmalıdır. Tüm kesici-deliciler yalnızca "kesici-delici alet kutusu"na atılmalıdır. İğne batmasını önlemek için "disposable" iğneler kullanıldıktan sonra plastik kılıfları tekrar takılmamalı, iğneler enjektörden çıkartılmamalı, eğilip bükülmemelidir.
- Örnek kapları tercihen plastik olmalı, etiketlenmelidir.
- Dökülmeleri önlemek üzere örnek kapları ikinci bir kabın içine koyulmalıdır.
- Kontamine tekrar kullanılabilir malzemeler dezenfektan içinde 1 gün bekletilmelidir.
- Her çalışma sonrası çalışma alanı uygun bir dezenfektanla dekontamine edilmelidir.
- Santrifüj ve vorteks gibi cihazlar uygun ajanla dezenfekte edilmelidir.

Numune/Kimyasal Saklama Koşulları:

Numune hemen çalışılmıyacaksa porsiyonları etiketlenerek saklama koşullarına göre +2 - +8, -10 veya -80 °C'de saklanmalıdır. Numune alma işlemleri sırasında biyolojik ajanlar tarafından kontamine olduğu bilinen veya potansiyel olarak kontamine olan herhangi bir yüzey veya malzeme, enfeksiyon risklerini kontrol altına almak için doğru bir şekilde dezenfekte edilmelidir.

- Kontamine malzemelerin tanımlanması ve ayrılması için uygun süreçler, dekontaminasyon ve/veya bertaraf işlemlerinden önce tanımlanmış olmalıdır.
- Dekontaminasyonun yerinde yapılamaması durumunda, kontamine atık, dekontaminasyon kapasitesine sahip başka bir tesise transfer için sızdırmazlığı onaylanmış bir şekilde ambalajlanmalıdır.

T.C. Sağlık Bakanlığı ile T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların yaptığı bilgilendirmeleri ve güncellemeleri takip edin.

İşveren işyerinde gerekli düzenlemeleri yapmak ve önlemleri almakla yükümlüdür.

Sosyal mesafenin korunmasına dikkat edin.

İşveren; gezici tıbbi laboratuvar İSG aracı ve/veya işyerinde tıbbi numune alınacak sabit yerlerde çalışmayla ilgili yeni tip koronavirüs riskine karşı gerekli tedbirler aldığını çalışanlara bildirmelidir.

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**